

Renășterea în muzică

Ca și în artă și literatură, renășterea în muzică reprezintă o reînviere a vechilor valori. Nu numai că se străduie să ofere plăcere, dar de asemenea să miște ascultătorul atât moral cât și spiritual.

Marea trezire a artei și învățaturii începută în secolul al 14-lea a ținut până în secolul al 16-lea. A fost o perioadă importantă, perioadă în care arta, știința și arhitectura au trecut prin schimbări dramatice. Atunci a avut loc o renaștere care a inițiat schimbarea de la o lume medievală la una modernă.

Muzica și compoziția au prins o nouă vitalitate încântătoare. Conform umaniștilor (savantii renașcentiști care studiază culturile vechi ale Greciei și Romei) compoziția muzicii a fost un lucru bun și moral iar a fi capabil să cânte bine vocal și la un instrument era un lucru esențial dacă doreai să fii considerat un Copil al Renășterii. Nobilii angajau muzicieni ca să-și învețe copiii să cânte și să întrețină vecinii de rang.

Instrumente populare

Secolul al 16-lea a cunoscut în mod particular dezvoltarea multor instrumente noi și cele mai populare au fost acelea care au putut fi folosite de muzicieni amatori fără o mare îndemănare.

Instrumentele cu corzi au fost preferate, în special cele din familia violei. Viola a fost premergătoarea viorii și a fost cunoscută din cazua ornamentelor (dungi de lemn care traversau suportul viorii) care ajutau la îndrumarea degetelor în găsirea notelor. Când cânta, viola producea un ton încet și rezonant, satisfăcător pentru adunările familiale.

▲ Un detaliu din pictura unui anonim din secolul al 16-lea arătând o nuntă acompaniată de muzică și spectacol.

● O pictură cu trei muzicieni al pictorului italian Costa. Madrigalul și cântecele erau adeseori interpretate de un grup mic de voci și instrumente (imaginea reprezintă o lăută).

Lăuta, un alt instrument favorit, avea de asemenea ornamente și era populară pentru acompaniamentul de voci – în aceeași măsură în care o face chitara astăzi.

Alte instrumente preferate erau fluietul, flautul și cornul. În acest timp harpsicordul, clavicinul și orga au apărut deasemenea ca instrumente muzicale eficiente și se scriau partituri muzicale elaborate special pentru aceste instrumente. Dar muzicienii compuneau și un gen nou și simplu de muzică pe care muzi-

cienii amatori îl puteau executa fără a avea prea multă ăcusință. Tehnologia tipăririi partiturii a luat de asemenea o întorsătură ascendentă. Butucii de lemn incozi care au fost utilizați pentru imprimarea muzicii au fost înlocuiți cu un tip de metal mobil inventat de Ottavio Perucci, un tipograf italian. Noua metodă de imprimare a dus la o creștere în publicarea muzicii, făcând muzica mult mai accesibilă publicului în general și implicit la o creștere a audienței.

Accesul la muzică

Instrumentele noi, îmbunătățirea metodelor de imprimare și un mai mare acces la muzică toate au contribuit la dezvoltarea unui alt gen de muzică, numită muzică de cameră. Cum însuși numele sugerează, muzica de cameră a fost creată pentru a fi prezentată în fața unui auditoriu mic. Muzica era prezentată de

**PARTHENIA,
OR
THE MAYDENHEAD**
of the first Musicke that ever was
printed for the VIRGINALLS.

COMPOSED
By three famous Masters: *William Byrd, Dr. John Bull,*
and *Orlando Gibbons, Gentlemen of his Majesties Chappell.*

Dedicated to all the Masters and Lovers of Musick.

John Freeman

câțiva muzicieni cu tonalități deosebite ale vocii, arta cântatului vocal începând să ia amploare față de cea a cântatului la instrumente. De asemenea învățătorii umaniști credeau că cel mai bun mod de a "mișca" auditoriul era să pună laolaltă arta muzicii și poezia. Astfel s-au dezvoltat două noi genuri muzicale care satisfăceau această cerință: șansoneta franceză și madrigalul italian.

Șansoneta și madrigalul

Cântecul și madrigalul erau compuse pentru mai multe voci iar versurile variau de la povestiri sentimentale de dragoste la descrieri mai prozaice ale vieții la țară. Compozitorii de cântece încercau să illustreze atmosfera poeziei cu o muzică corespunzătoare păstrând cât se poate de simplă linia melodică a vocalistului. Așa s-a născut madrigalul, scris pentru patru sau cinci voci având o structură poetică liberă.

Spre sfârșitul secolului al 16-lea compozitorii au considerat că madrigalul duce lipsă de acea intensitate cerută de vechii greci și romani de la oamenii de artă – și au încercat reînvierea vechii game muzicale grecești. Schimbările contrastante, violente ale stării și emoției au fost ilustrate prin alternarea melodiilor repezi și încete.

Aceasta a dus la o "zugrăvire prin cuvinte" în care imaginile erau înlocuite cu forme

🕒 O orgă din secolul 16, pusă în funcțiune de aerul suflat de jos prin tuburi de diferite lungimi, pentru a scoate note muzicale. Se foloseau o pedală și o claviatură.

🕒 Harpsicordul construit de Giovanni Baffo, în 1574. Corzile erau trase mecanic direct de claviatură. Imaginea interioară arată coperta primei compoziții pentru claviatură, tipărită în Anglia în 1651.

muzicale. De exemplu, ascensiunea (înălțarea gamei) indica un munte, în timp ce coborârea (căderea gamei) indica o vale. Puteau fi recunoscute în muzică stările și emoțiile bine definite.

Tristetea era exprimată printr-o muzică lentă, iar lipsa armoniei (discordantă și iritantă pentru ureche) indica durerea. Bucuria putea fi exprimată de o muzică rapidă în același timp armonioasă și plăcută la ureche. Muzica ce până atunci tindea spre o unitate a fost înlocuită de o diversitate de contraste ce reda și oglinda o serie de sentimente. Muzicii i-au fost date profunzime și personalitate.

Spectacularul

Spectacolul a fost una dintre cele mai importante caracteristici ale Renașterii. Oamenii acelor zile sărbătoreau orice, de la zilele sfinților până la venirea verii. Trăsuri decorate trase de cai purtau cântăreții și actorii care jucau drame, spuneau balade și cântau madrigaluri complexe. Teatrul era de obicei un spectacol special jucat cu acompaniament muzical pompos și excepționale invenții scenice cum ar fi mașina de făcut ceată.

Dar cea mai măreață muzică a tuturor timpurilor a fost compusă pentru biserică. Corurile erau mici în comparație cu standardele actuale – aproximativ 20-30 de persoane. Vocile crescendo erau introduse de instrumente cum e cornul și trombonul iar în zilele speciale de sărbătoare cum ar fi Crăciunul,

cântăreții erau aduși din zonele înconjurătoare. Doar biserica Romană considera că muzica trebuie să fie simplă și ușor de înțeles, favorizând muzica religioasă a lui Palestrina, cu text scurt, inteligibil. Totuși, mai târziu, însăși Palestrina a fost prins de sunetele puternice și impresionante ale "noii" muzici și prefera să scrie lungi și bogate partituri care redau calitățile corului.

Limbajul muzicii

La începutul secolului al 16-lea, cei mai importanți compozitori erau cei din nordul Europei, dar la sfârșitul secolului compozitorii italieni au preluat conducerea. Muzicienii din întreaga Europă mergeau în Italia pentru a studia. Dar pentru compozitorii englezi accesul în Italia era dificil, în schimb ei au studiat și imitat madrigalul italian. Compozitori ca Tallis și Dowland au scris lucrări religioase complexe dar și simple cântece solo. Muzica a încetat să fie o știință sau o parte a serviciului religios – ea era emoționantă, expresivă, particulară. Muzica "vorbea" oamenilor și oamenii înțelegeau.

🕒 Un detaliu dintr-o pictură de Bruegel reprezentând instrumente muzicale și partituri din timpul Renașterii.

Scala